

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Název práce: Komentovaný překlad Nálezu Ústavního soudu Slovinské republiky o referendu o zákonu o manželství a rodinných vztazích

Autor: Dominik Záliš

Vedoucí práce: Mgr. Karel Jirásek, Ph.D.

Datum: 9. 8. 2023

Předkládaná bakalářská práce se týká tématu poměrně málo probádaného, totiž komentovaného překladu právního dokumentu v oblasti slovinské filologie. To dosud nebylo systematicky reflektováno v používaných dvojjazyčných slovnících (byť již před vydáním by měl být nový slovinsko-český slovník, kde - doufejme - bude), ani odborné literatuře.

Výchozí dokument je nálezný slovinského ústavního soudu k otázce referenda o manželství, jehož význam hodnotí autor jako „zásadní“ pro vývoj moderního právního systému ve Slovinsku (s. 1).

V první části práce se autor zabývá otázkou přímé demokracie a různých forem referend, a to především při srovnání úprav právních norem v této oblasti v ČR a ve Slovinsku.

Dále se ve stručnosti zabývá teorií překladu, jeho druhy a specifiky se zvláštním přihlédnutím k právním textům.

Jádrem práce je pak překlad právního dokumentu ústavního soudu ze slovinštiny do češtiny, který je po úsecích doplňován komentáři autora. Ty se týkají především terminologie, vyhodnocují se významové odstíny, analogie, posuny významu u různých alternativ překladu v závislosti na kontextu apod. Autor pracuje citlivě s odkazy na evropskou legislativu, na jejímž základě se některé termíny vymezují.

Mé výhrady k překladu jsou spíše dílčí, netýkají se ani tak terminologie či smyslu textu samotného, ale mají povahu spíše jazykové korektury. Nejčastěji se jedná o předložkové vazby (nakloněn pro m. komu/čemu, s. 25, argumenty za m. pro, s. 35, přijatý na m. v referendu, na vícero místech) či valenci sloves, shodu u vztažné spojky který (kritéria, které m. která, s. 44) apod. Opakovaně se používá výraz odvětvový zákon, jednou pak oborový – je zde třeba chápat nějaký významový rozdíl? Možná by mohlo být okomentováno. Ze systematických věcí bych zmínil přechylování, které i přes jisté rozvolňování úzu stále zůstává v češtině normou, případně psaní číslovek číslicí a slovem (zejm. na straně 10: 1/3 soudců, 15 typů řízení), nebo s. 17 technická otázka pořadí psaní: výraz, interpunkce, uvozovky, poznámka pod čarou (je: zakonodaja³⁷; – má být: zakonodaja³⁷). V každém případě se autorovi podařilo velmi dobře zvládnout překlad velmi náročného textu jak obsahově a terminologicky, tak např. i syntakticky.

Jistě cenný by mohl být společenský kontext vzniku nálezu slovinského ÚS, situace a vývoj problematiky vnímání manželství stejno- i různopohlavních párů, diskuze na toto téma jakožto tématu poměrně kontroverzního (např. na vyšší procento religiózně orientovaných Slovinců oproti např. nám) atd., na což koneckonců sám ÚS v komentáři subtilně naráží.

Práce je psána kultivovaným jazykem s minimem chyb či překlepů, které nemají zásadní vliv na srozumitelnost textu. Stejně tak jsou dodržena citační pravidla, odkazy v poznámkách pod čarou apod.

Použitá odborná literatura je z většiny právního charakteru z oblasti ústavního práva, právních dějin apod., méně filologie (slovníky SSČ, Fran, tj. SSKJ, tituly o překladu). V soupisu pramenů figurují především různé zákonné normy, ať již naše, slovinské či evropské. Z dalších relevantních zdrojů by bylo možné doplnit, že oblasti slovinského práva v moderní době se ve svých pracích zčásti věnuje mj. také Ladislav Cabada, politolog z plzeňské ZČU.

Domnívám se, že práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci a mohu ji doporučit k obhájení s hodnocením výborně.

Mgr. Aleš Kozár, Ph.D.